

KUUSAMON KAUPUNGIN JA TAIVALKOSKEN KUNNAN KÄRKITOIMIALOJEN KEHITYKSEN SEURANTA

3.9.2025

Tavoite

- Selvityksen tavoitteena on kuvata Kuusamon ja Taivalkosken kärkitoimialojen aluetaloudellisten vaikutusten kehitys vuosina 2021–2023.
- Kärkitoimialoja alkutuotanto, metsäsektori, matkailu, vähittäiskauppa ja logistiikka.
- Avaintunnuslukuina toimialojen liikevaihdon ja työvoiman kehitys.
- Toissijaisina tunnuslukuina käytetään eri toimialojen tuottavuutta kuvaavia muuttujia.

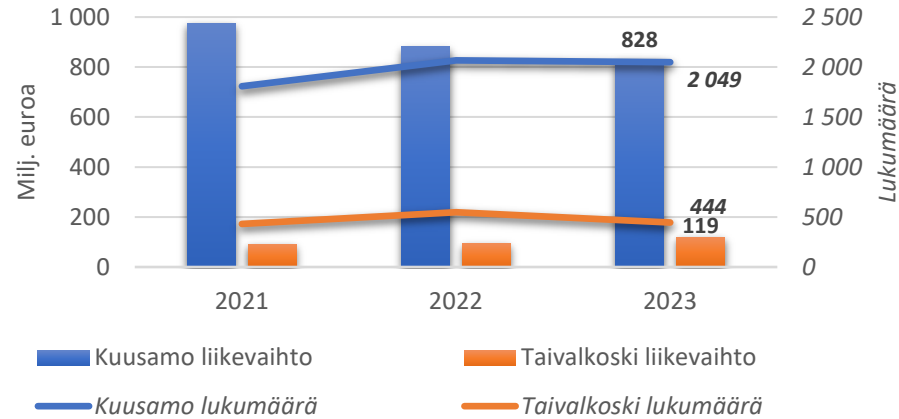
Menetelmä

- Kehityksen seuranta perustuu Tilastokeskuksen alueelliseen yritystoimintatilastoon pohjaavaan mittaamis- ja seurantamalliin (Järviluoma & Kauppila, 2019).
- Menetelmässä toimialat määriteltiin TOL (2008) -toimialaluokituksen koodeilla ja niille valittiin kutakin toimialaa kuvaavat kehityksen seurannan mahdollistavat kvantitatiiviset mittarit.
 - Kuusamon matkailun aluetaloudellisten vaikutusten päivitys perustuu Pekka Kauppilan (Kamk) viimeisimpään Kuusamon matkailutaloustutkimukseen (Kauppila, 2019).
 - Taivalkosken matkailun aluetaloudellisten vaikutusten päivitys perustuu Pasi Satokankaan (Lapin amk) Taivalkosken matkailutaloustutkimukseen (Satokangas, 2021).
 - Matkailutuloa ja -työllisyyttä kuvaavat luvut poikkeavat Visitory Oy:n matkailutaloustutkimuksen tuloksista johtuen erilaisista tutkimusmenetelmistä.

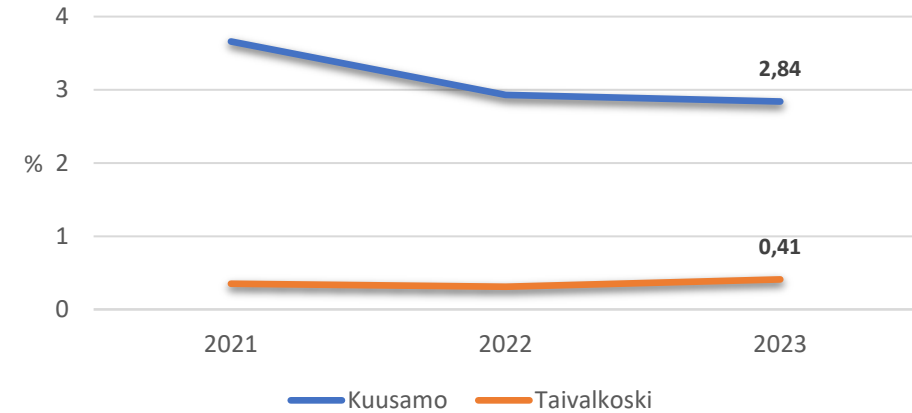
Menetelmä

- Eräänä tunnuslukuna käytetty toimialojen synnyttämä palkkaverotulo perustuu kunnan efektiiviseen veroasteeseen vuonna 2023 (Kuusamo 5,23 %, Taivalkoski 5,31 %).
- Tilastoaineistoja ja laskentamenetelmiä on avattu yksityiskohtaisemmin Word-tiedostossa ”Toimialaselvityksen tilastoaineistoista”.

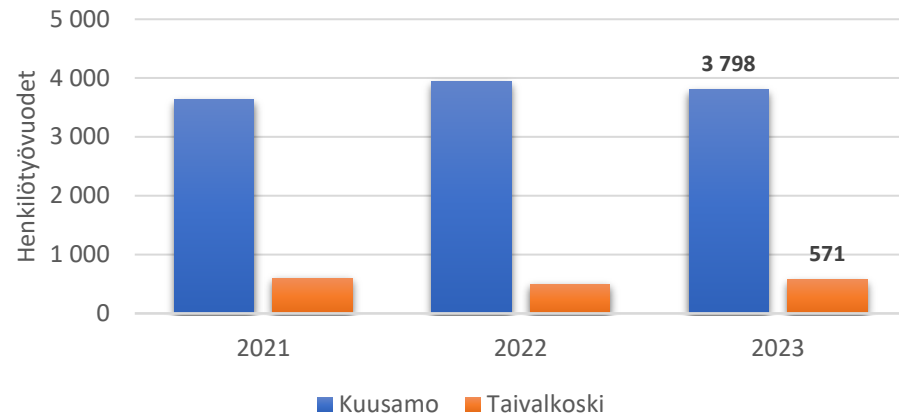
Kaikkien yritystoimipaikkojen lukumäärä ja liikevaihto

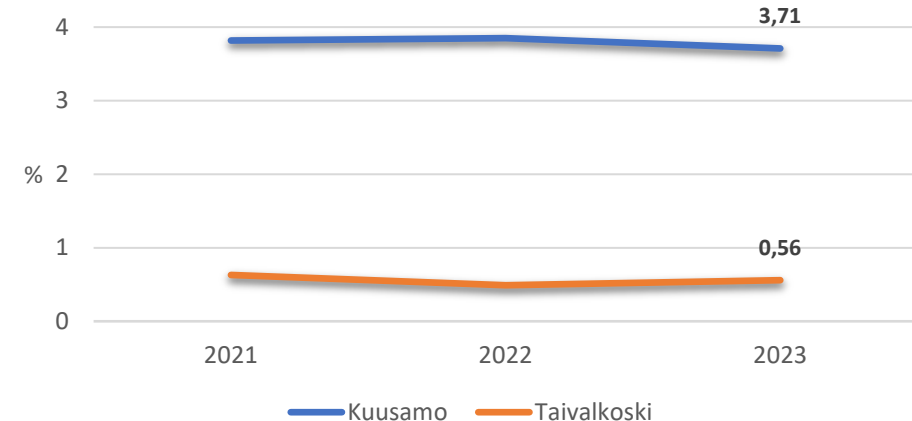
Osuus Pohjois-Pohjanmaan yritystoimipaikkojen liikevaihdosta

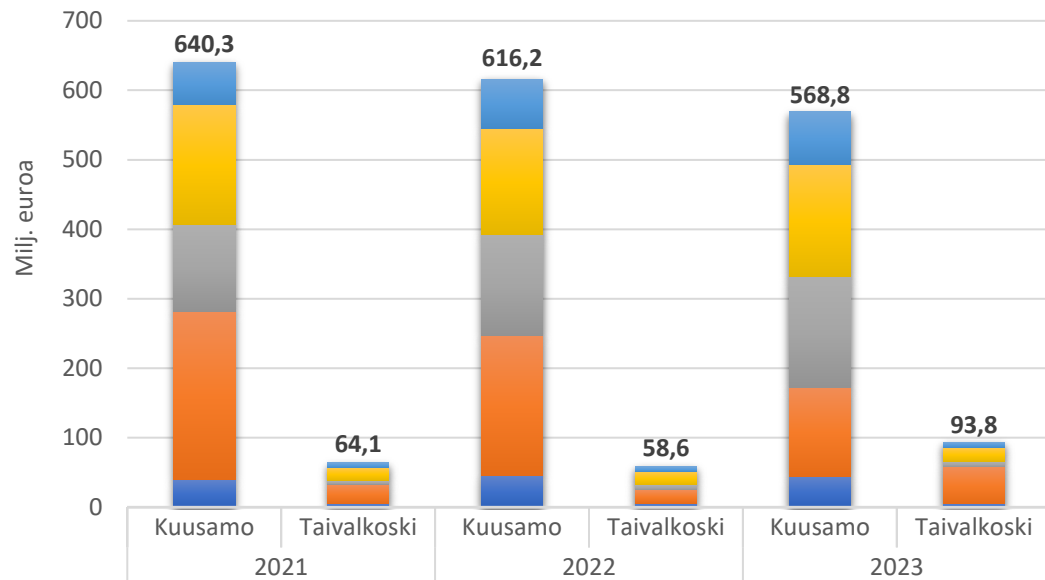
Kaikkien yritystoimipaikkojen työvoima

Osuus Pohjois-Pohjanmaan yritystoimipaikkojen työvoimasta

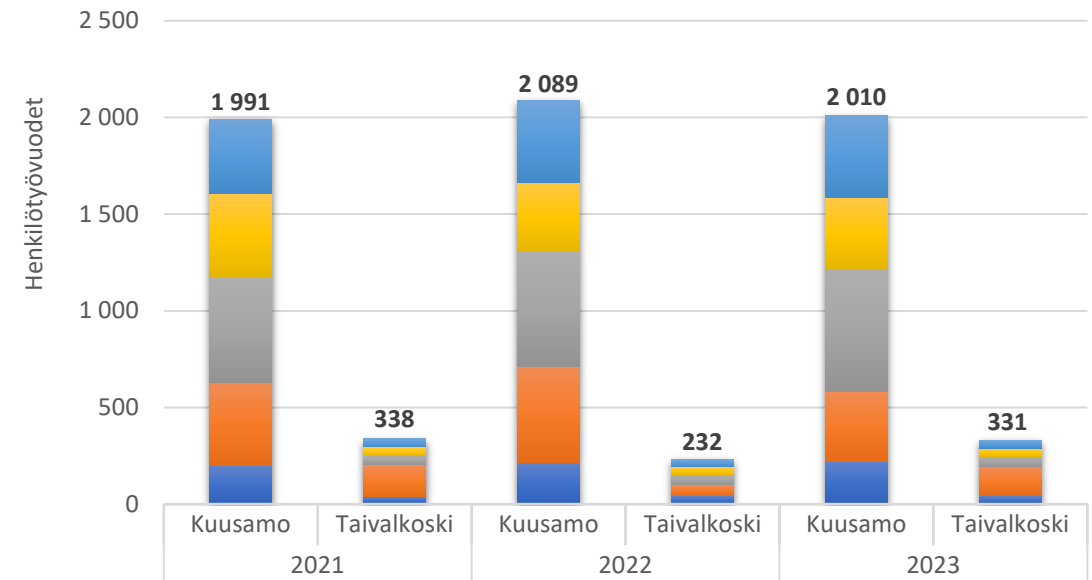

Kärkitoimialojen liikevaihdon kehitys

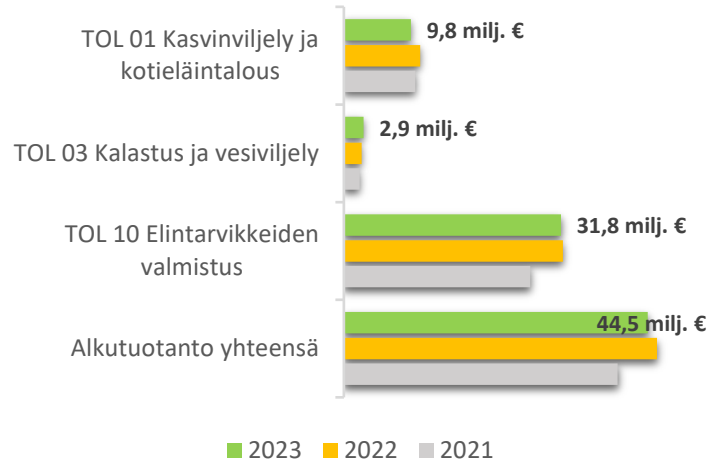
Logistiikka	61,2	7,2	71,1	7,3	75,4	7,8
Vähittäiskauppa	172,2	18,3	153	19	161,5	20
Matkailu	125,1	5,9	145,4	7,4	160,3	8,1
Metsäsektori	241,7	27,1	200,8	19,1	127,1	52,3
Alkutuotanto	40,1	5,6	45,9	5,8	44,5	5,6

Kärkitoimialojen työvoiman kehitys

Logistiikka	382	42	423	39	425	41
Vähittäiskauppa	434	43	358	40	370	43
Matkailu	545	49	597	51	630	53
Metsäsektori	431	163	496	58	362	149
Alkutuotanto	199	41	215	44	223	45

Liikevaihdon kehitys

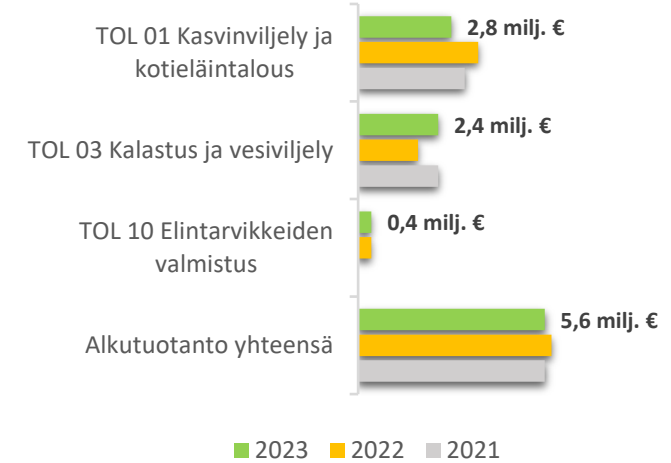
Kuusamo

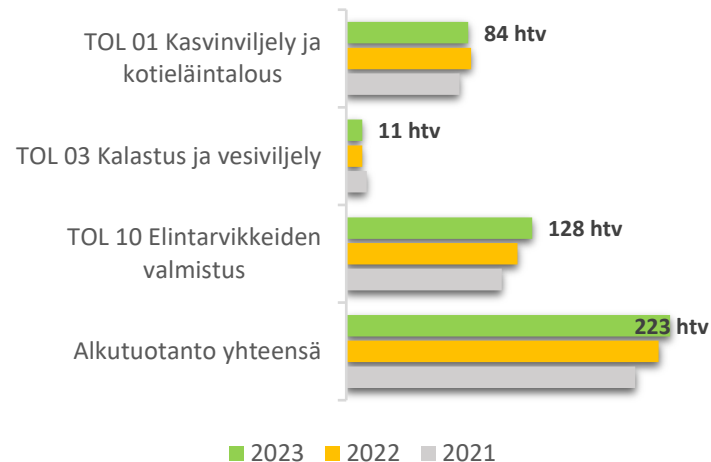
Taivalkoski

Liikevaihdon kehitys

Työvoiman kehitys

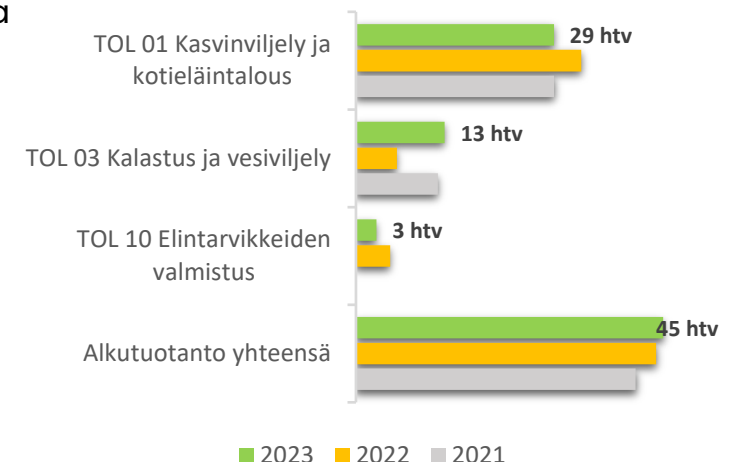
5,6 milj. € | **130 000 €**

elintarvikkeiden valmistuksen palkkatuloo

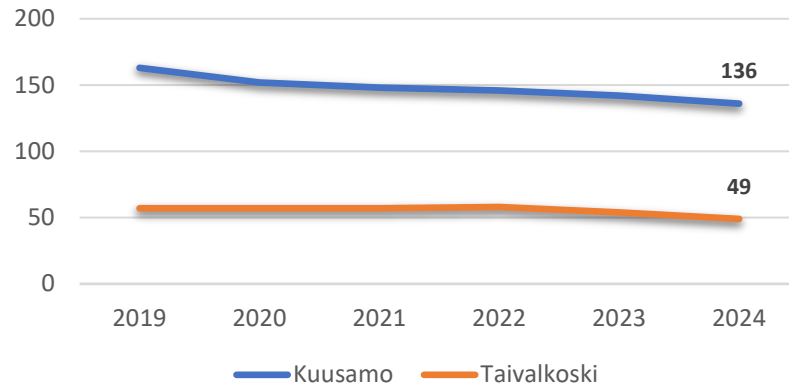
290 000 € | **7 000 €**

elintarvikkeiden valmistuksen palkkaverotuloo

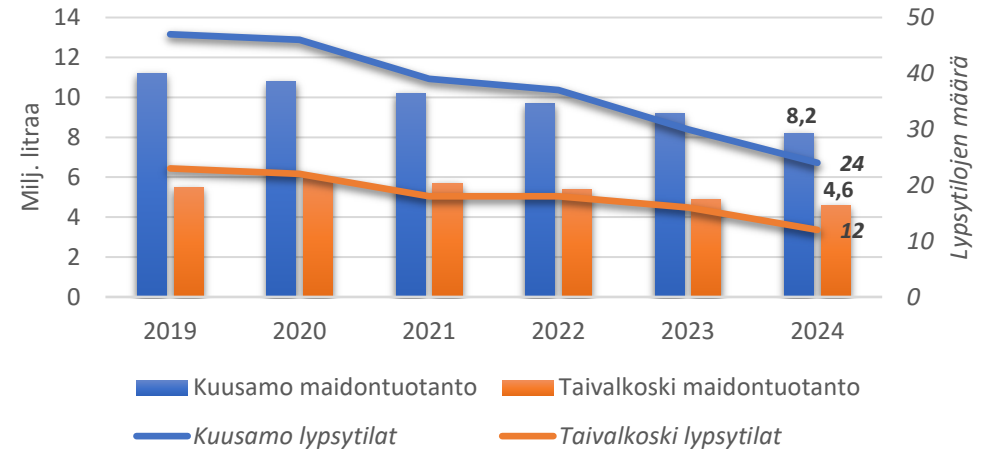
Työvoiman kehitys

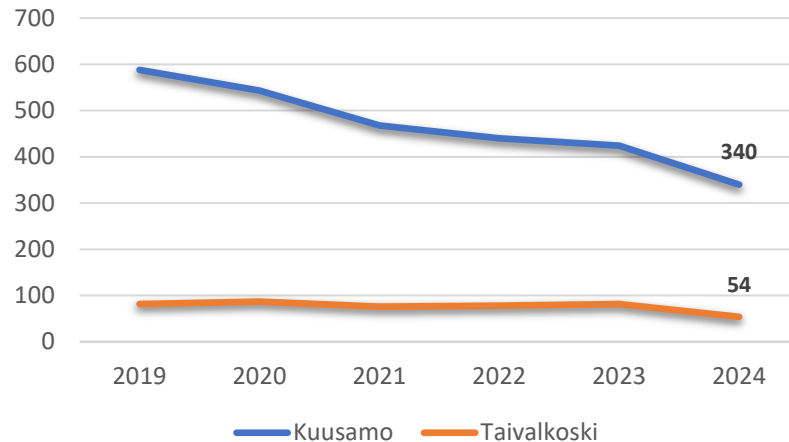
Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä

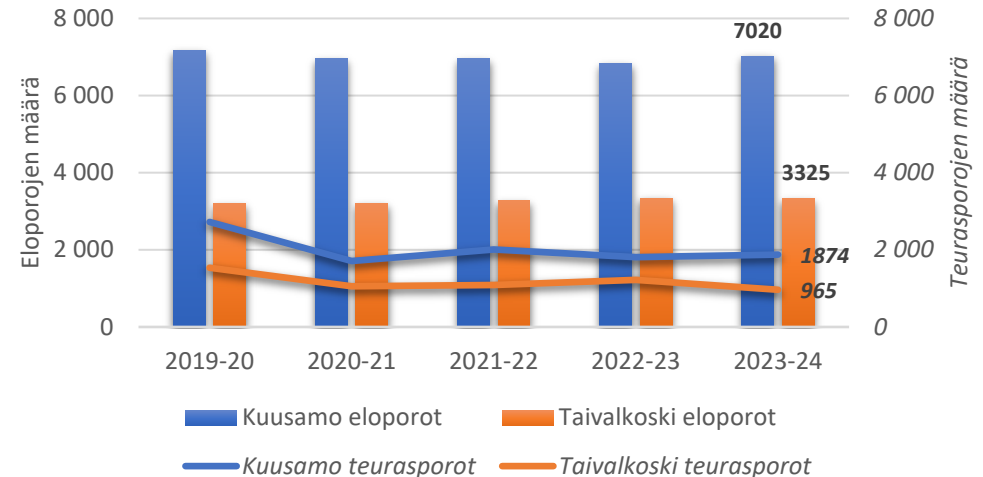
Maidontuotanto ja lypsytilat

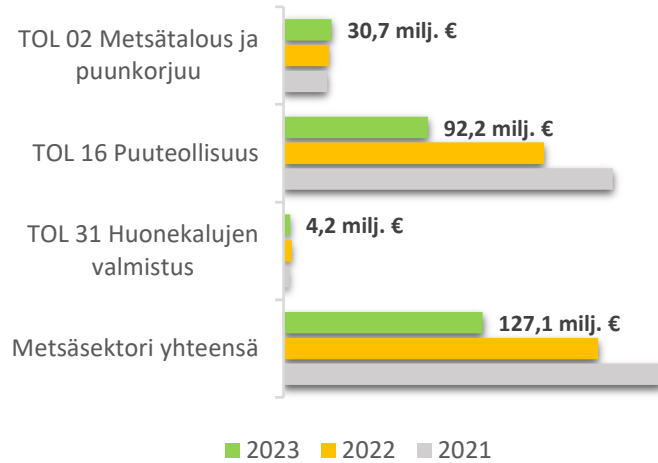
Naudanlihantuotanto (tonnia)

Elo- ja teurasporojen lukumäärä

Liikevaihdon kehitys

Kuusamo Taivalkoski

9,0 milj. € | **3,4 milj. €**

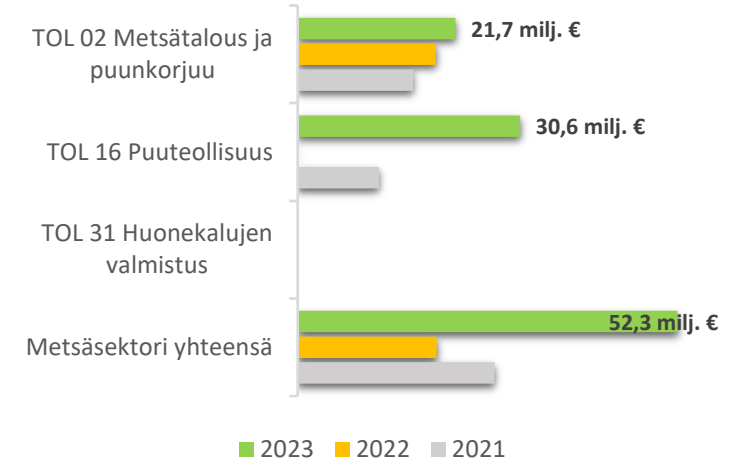
puuteollisuuden palkkatuloo

470 000 € | **180 000 €**

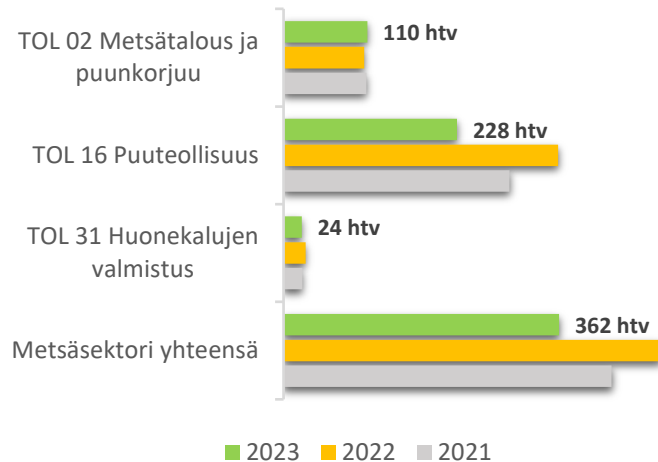
puuteollisuuden palkkaverotuloo

Puuteollisuuden liikevaihto- ja työllisyyslukuissa poikkeuksellista vaihtelua.

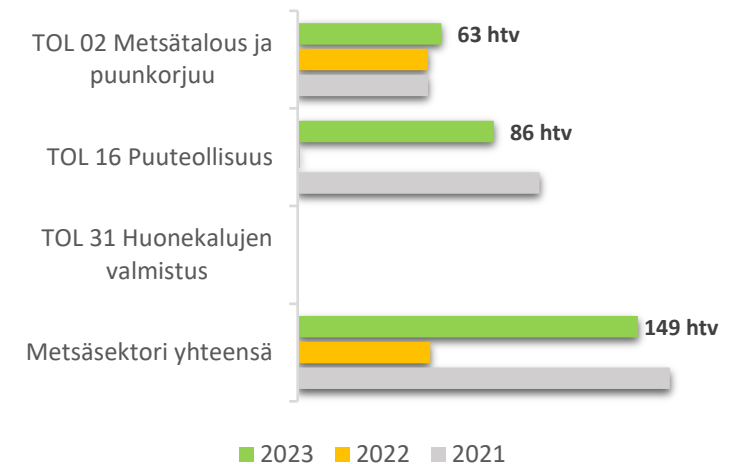
Liikevaihdon kehitys

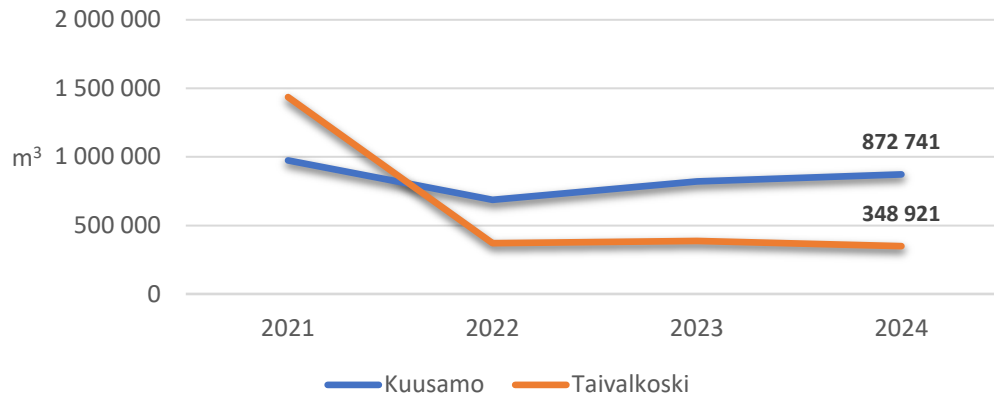
Työvoiman kehitys

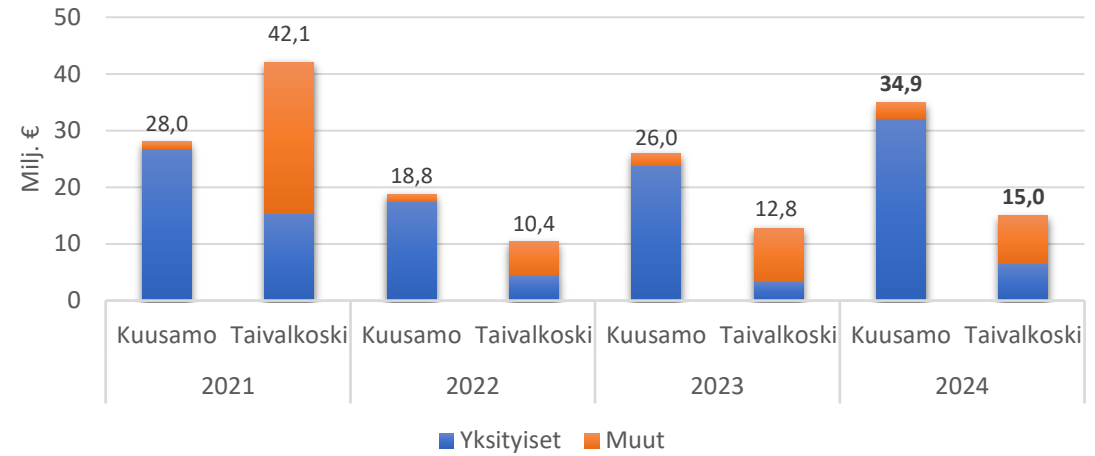
Työvoiman kehitys

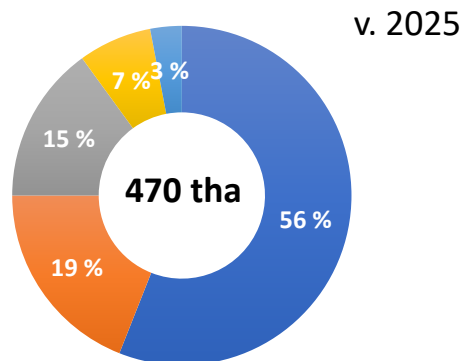
Hakkuuaikomusten arvioitu puutavarakertymä

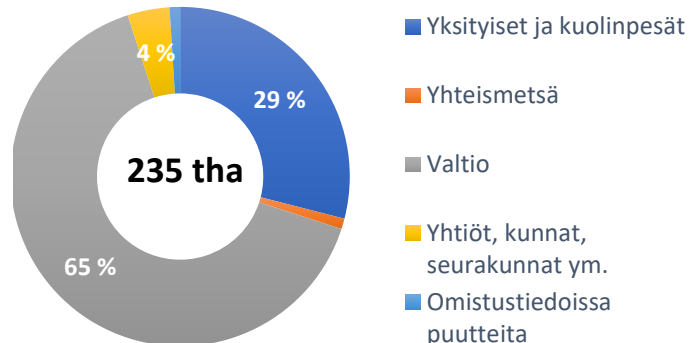
Hakkuuaikomusten arvioitu kantorahatulo

Metsätalouden omistajuus Kuusamo

Metsätalouden omistajuus Taivalkoski

Muut tunnusluvut:

Puuston kokonaistilavuus puuntuotannon metsämaalla 2021

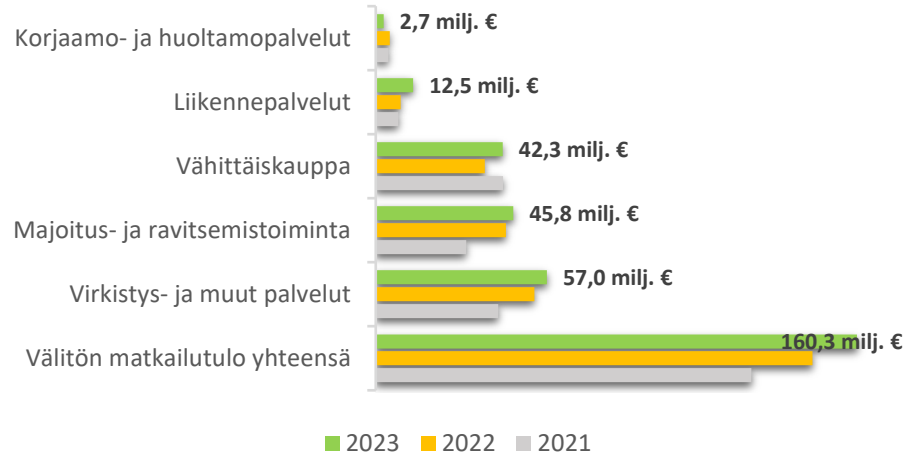
Metsähallituksen hoidossa olevat metsätalousalueet 2025

Metsähallituksen hoidossa olevat luonnonsuojelualueet 2021

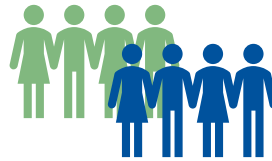
Suojeluvarausten osuus kunnan maapinta-alasta 2024

Kuusamo	Taivalkoski
27,1 milj. m³	13,8 milj. m³
18 126 ha	124 164 ha
52 062 ha	20 942 ha
11,6 %	11,2 %

Matkailutulon kehitys

Kuusamo Taivalkoski

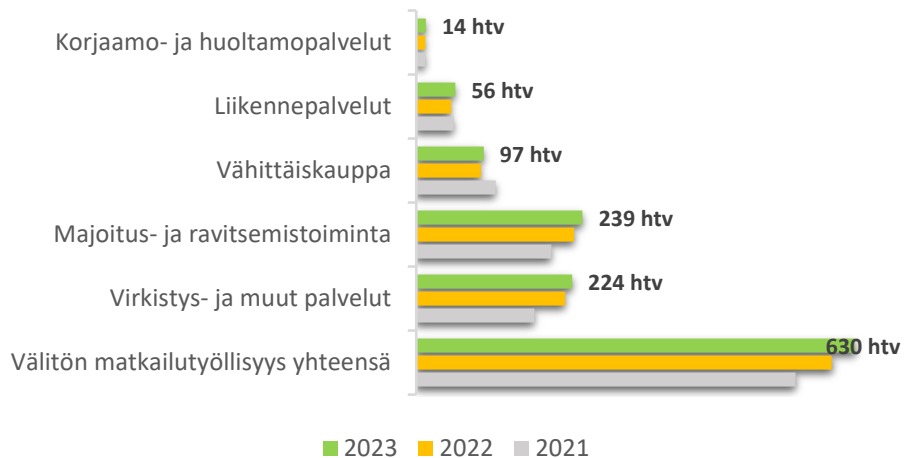
23,4 milj. € | **1,9 milj. €**

matkailun palkkatuloo

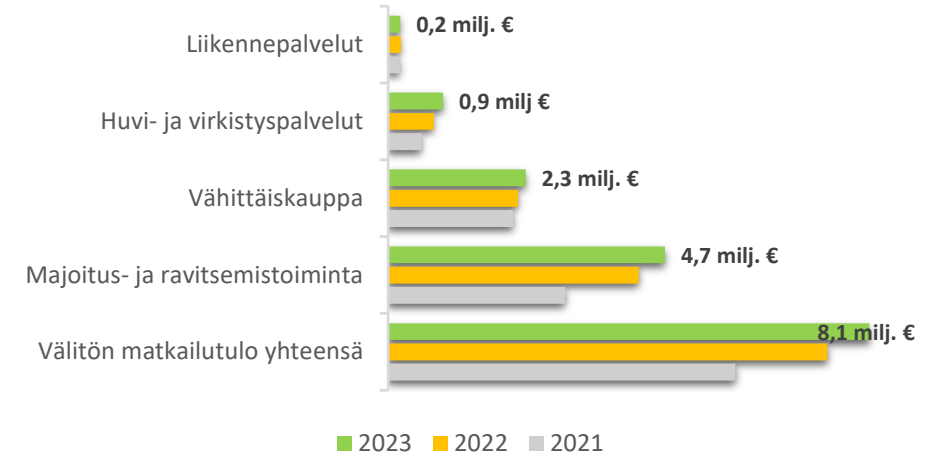
1,2 milj. € | **100 000 €**

matkailun palkkaverotuloo

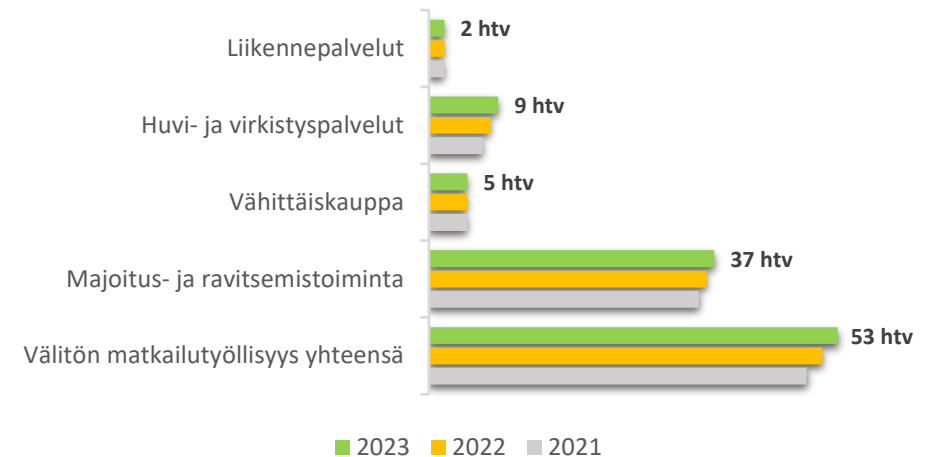
Matkailutyöllisyyden kehitys

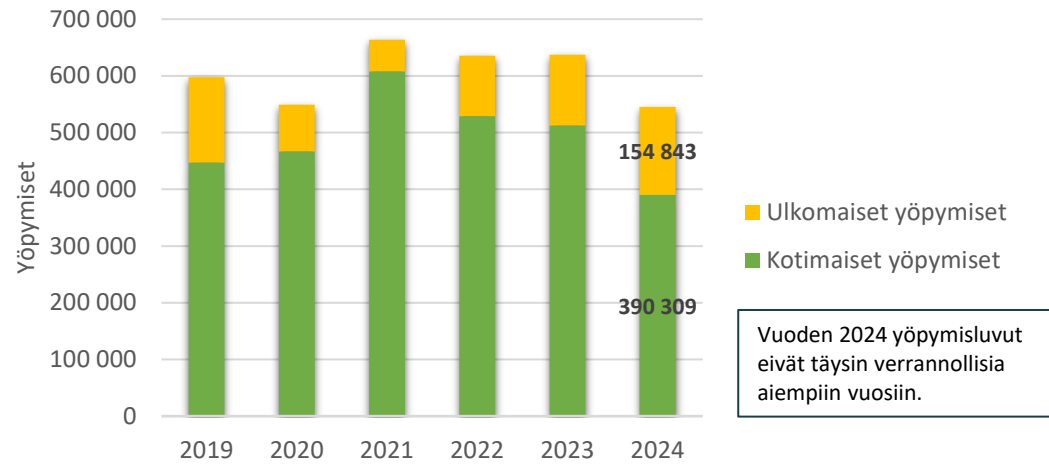
Matkailutulon kehitys

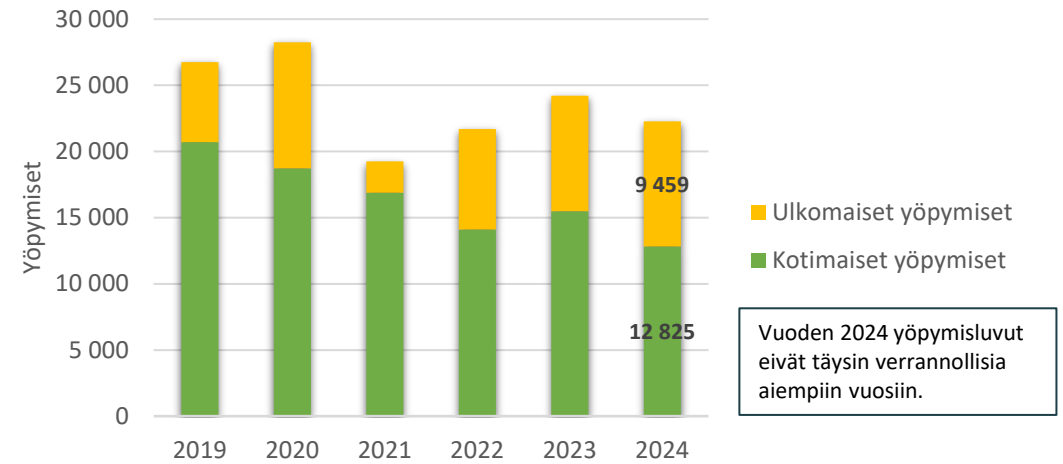
Matkailutyöllisyyden kehitys

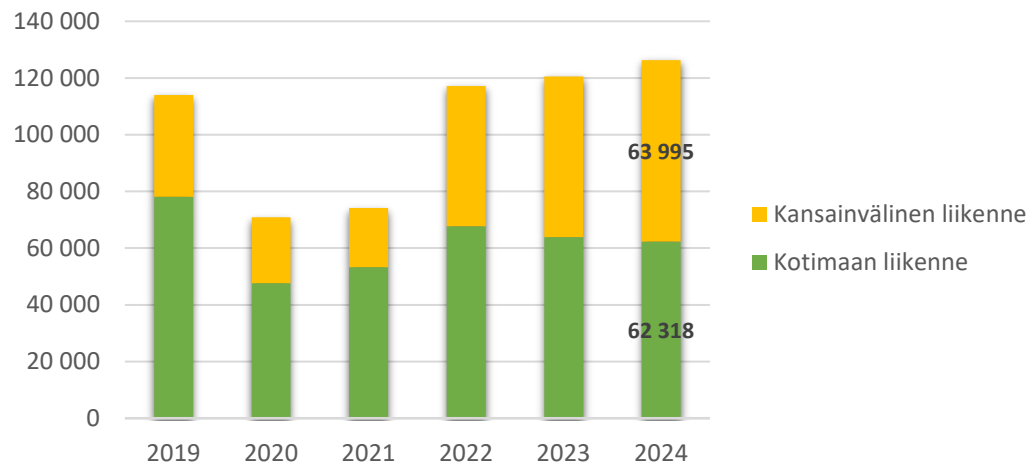
Kuusamon rekisteröidyt yöpymiset

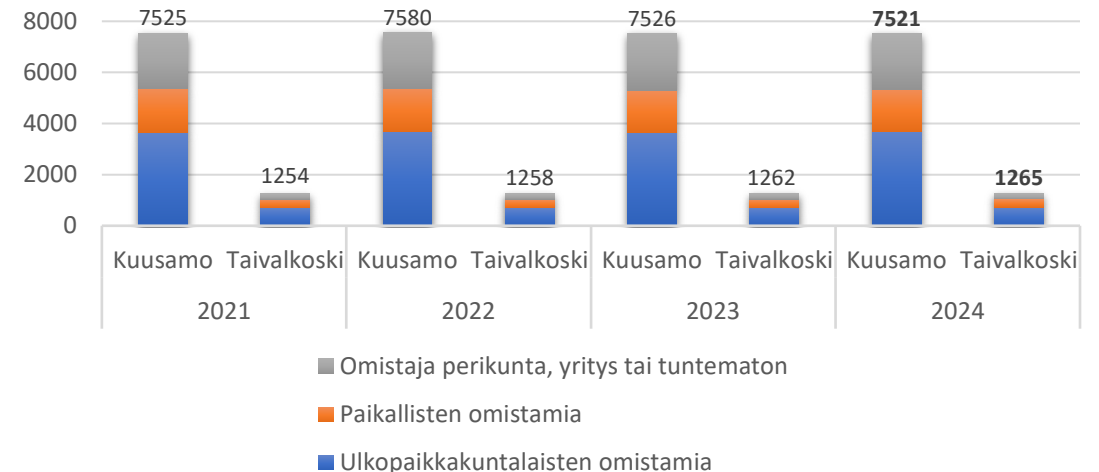
Taivalkosken rekisteröidyt yöpymiset

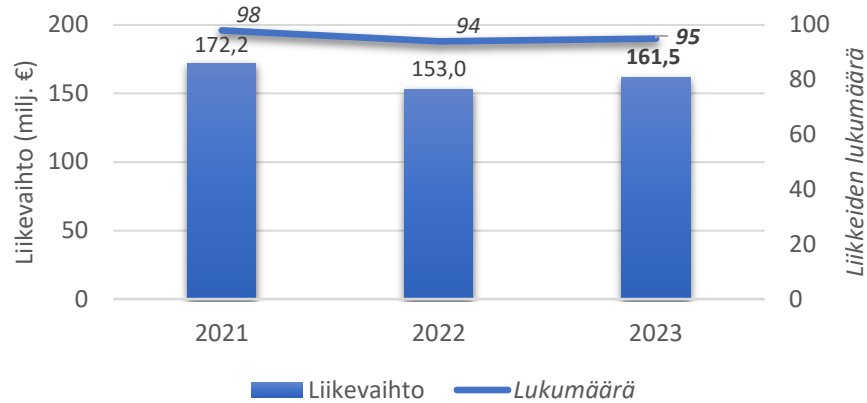
Kuusamon lentoaseman matkustajat

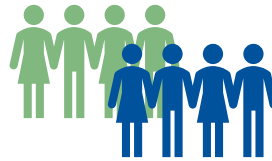
Kesämökkien lukumäärä

Liikevaihdon ja liikkeiden lukumäärän kehitys

Kuusamo Taivalkoski

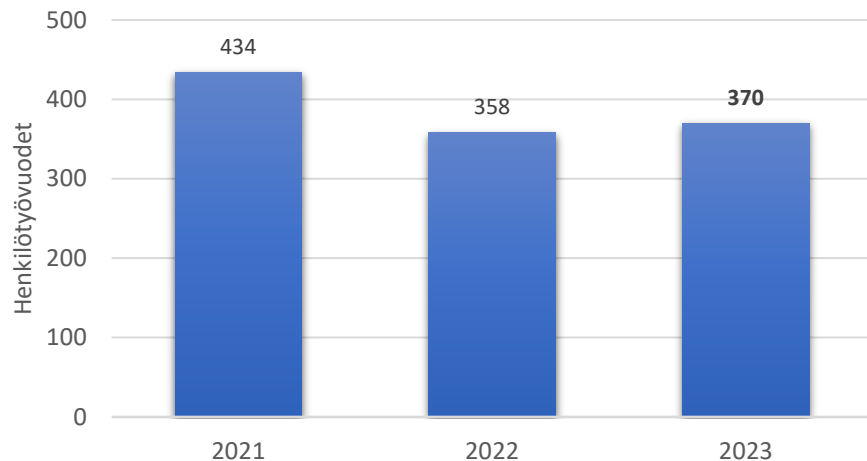
12,9 milj. € | 1,5 milj. €

vähittäiskaupan palkkatuloo

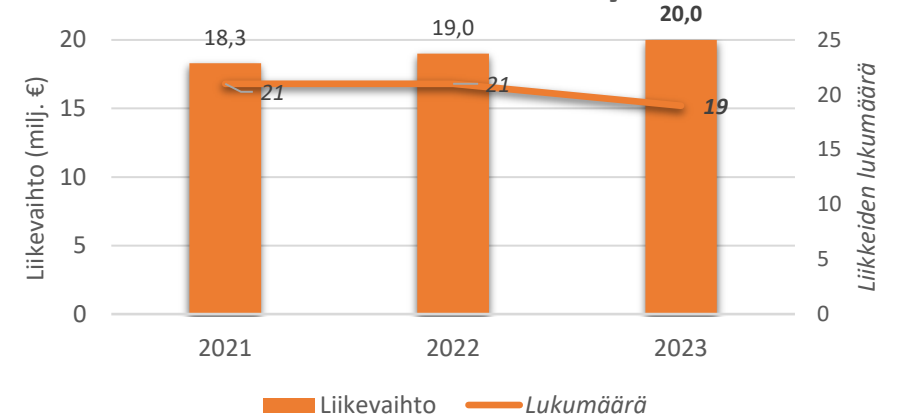
670 000 € | 80 000 €

vähittäiskaupan palkkaverotuloo

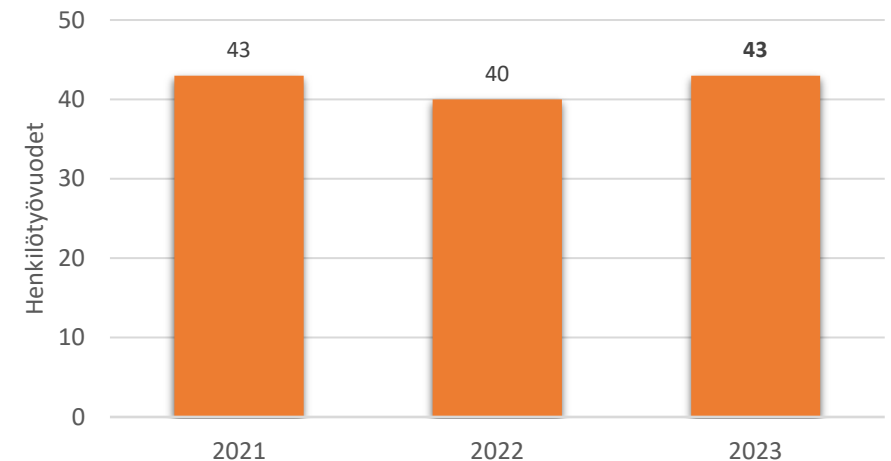
Työvoiman kehitys

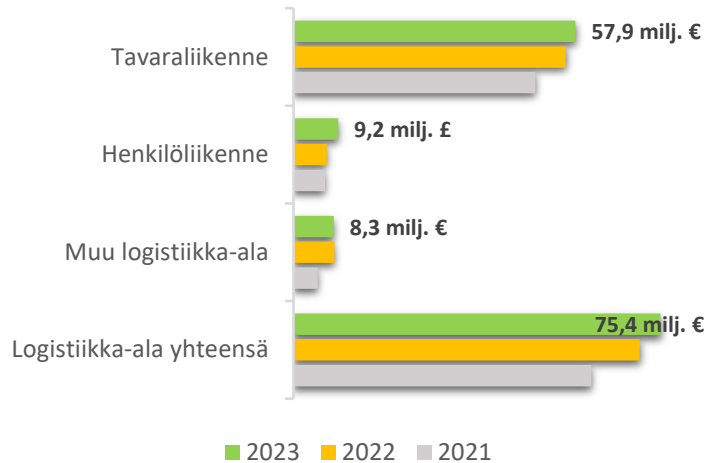
Liikevaihdon ja liikkeiden lukumäärän kehitys

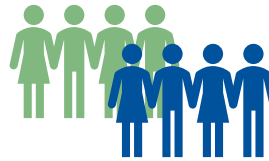
Työvoiman kehitys

Liikevaihdon kehitys

Kuusamo Taivalkoski

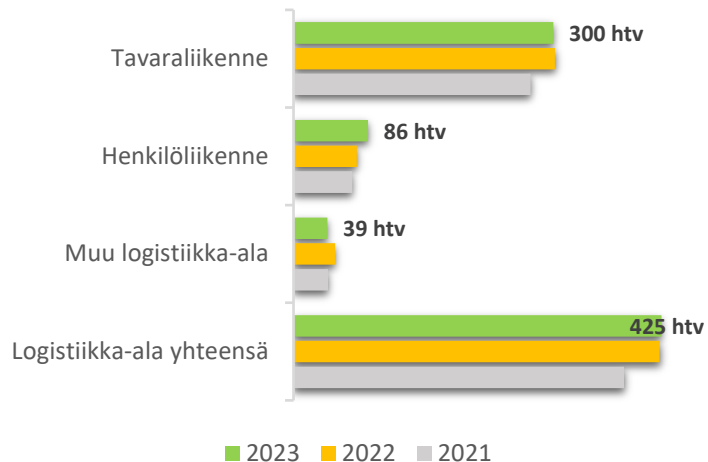
12,5 milj. € | **1 milj. €**

tavaraliikenteen palkkatuloo

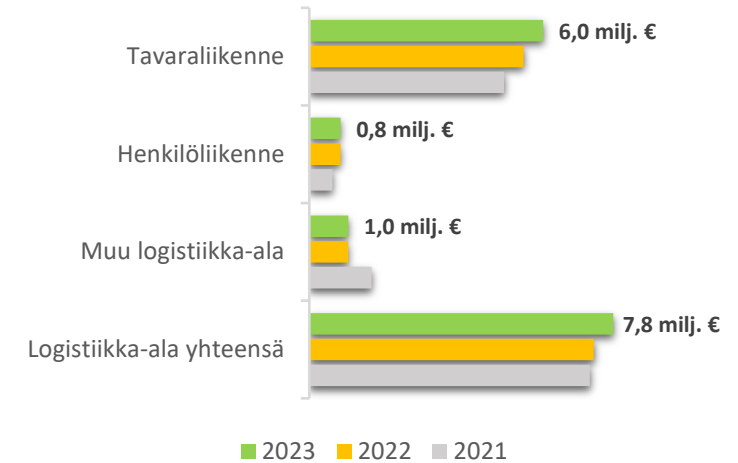
650 000 € | **53 000 €**

tavaraliikenteen palkkaverotuloo

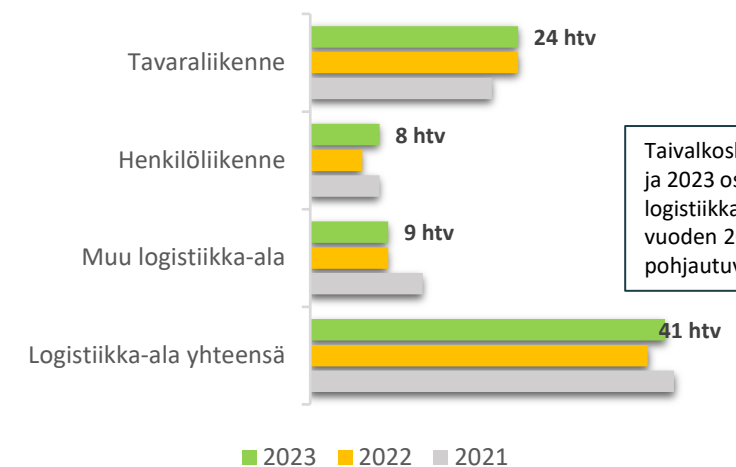
Työvoiman kehitys

Liikevaihdon kehitys

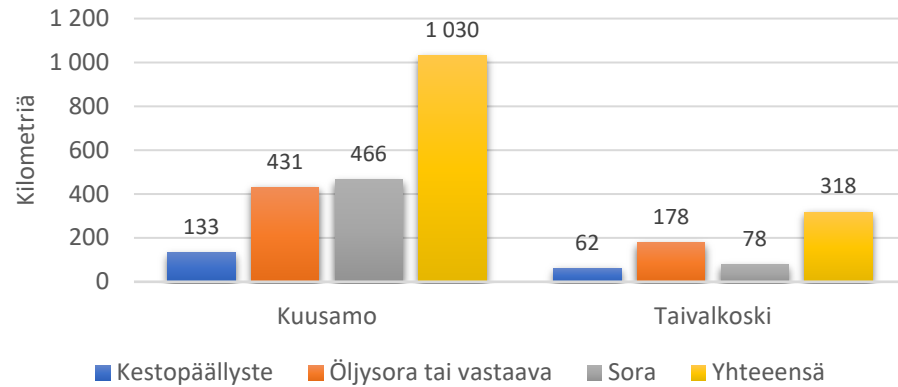

Työvoiman kehitys

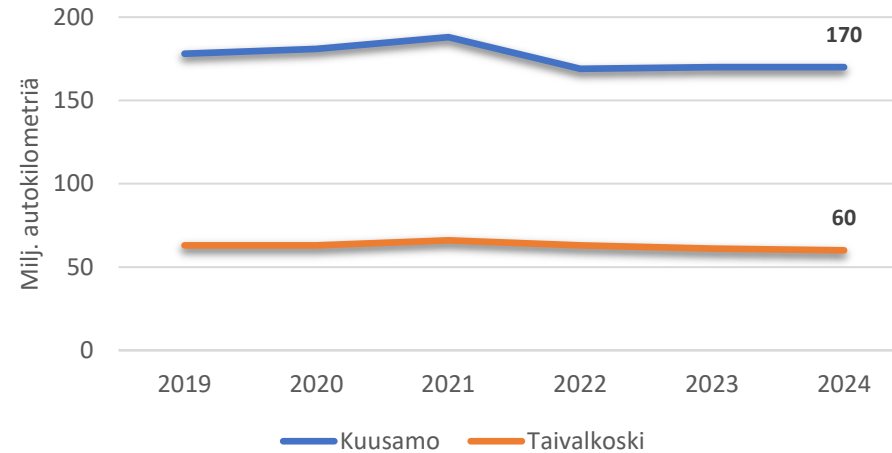
Taivalkoskella vuosien 2022 ja 2023 osalta kohdan "Muu logistiikka-ala" luvut ovat vuoden 2021 lukuun pohjautuvia arvioita.

Maanteiden pituus vuonna 2024

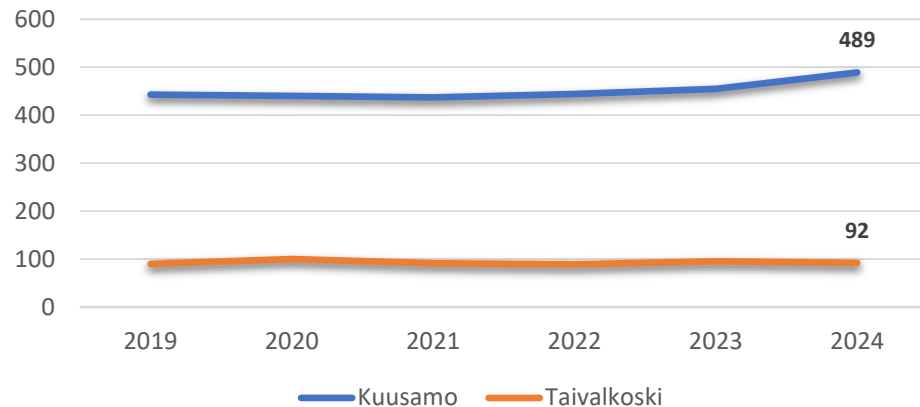
Maantiellä tarkoitetaan valtion ylläpitämää yleistä tietä.

Tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä

Kilometrit koskevat Väyläviraston hallinnoimia teitä ja kunnan omistamia teitä.

Liikennekäytössä olevat kuorma-autot haltijan asuinkunnan mukaan

Huomioita aluetaloudellisista vaikutuksista

Kuusamo:

- Tarkasteltujen kärkitoimialojen yhteenlaskettu osuus kaikkien Kuusamon yritystoimipaikkojen liikevaihdosta oli vuonna 2023 69 %. Henkilöstöstä kärkitoimialojen osuus oli 53 %.
- Vuonna 2023 kärkitoimialojen yhteenlaskettu liikevaihto laski 47 milj. € edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilötyövuosien summa pysyi kuitenkin lähes ennallaan.
- Yhteenlasketun liikevaihdon väheneminen johtui pitkälti puuteollisuuden taantumasta.
- Matkailun kehitys positiivista. Vuodesta 2021 vuoteen 2023 matkailutulossa kasvua 35 milj. € johtuen kansainvälisen kysynnän elpymisestä.
- Myös logistiikka-alalla lievää nousua.

Huomioita aluetaloudellisista vaikutuksista

Taivalkoski:

- Kärkitoimialojen yhteenlaskettu osuus kunnan kaikkien yritystoimipaikkojen liikevaihdosta oli vuonna 2023 79 %. Henkilöstöstä kärkitoimialojen osuus oli 58 %.
- Vuonna 2023 kärkitoimialojen yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 35 milj. € edelliseen vuoteen verrattuna ja myös henkilötyövuodet lisääntyivät tuntuvasti.
- Kuusamon tavoin Taivalkoskella kärkitoimialojen liikevaihdon muutosta selittää puuteollisuus – Taivalkoskella kehityksen suunta oli kuitenkin toinen eli Taivalkoskella puuteollisuuden liikevaihto kasvoi selvästi.
- Kansainvälisen matkailun nousun siivittämänä Taivalkosken matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset kasvoivat koko tarkastelujakson 2021-2023 ajan.
- Niin ikään vähittäiskaupan ja logistiikka-alan liikevaihdoissa tapahtui myönteistä kehitystä.

Huomioita aluetaloudellisista vaikutuksista

Yleinen huomio:

- Tilastokeskuksen alueellisen yritystoimintatilaston perusteella vuosina 2021-2023 puuteollisuuden liikevaihdossa ja työllisyydessä tapahtui kummassakin kunnassa poikkeuksellisia vaihteluita.

- Yritysten lukumäärä, liikevaihto sekä henkilöstön määrä. Erillistilaus Tilastokeskuksen alueellisesta yritystoimintatilastosta: <https://www.stat.fi/tilasto/alyr>
- Palkkatulot. Tilastokeskuksen palkkarakennetilasto: <https://stat.fi/tilasto/pra>
- Palkkaverotulot. Kuntaliiton efektiiviset veroasteet -tilasto: <https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/verotus/kuntien-veroprosentit>
- Alkutuotanto:
 - Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä, naudanlihantuotanto, maidontuotanto ja lypsylehmien lukumäärä. Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta: <https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>
 - Elo- ja teurasporojen määrä. Erillistilaus Paliskuntain yhdistyksestä.
 - Toimialan TOL 01 Kasvinviljely ja kotieläintalous liikevaihtoarvio. Tilastokeskuksen Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto <https://www.stat.fi/tilasto/mmtal> sekä erillistilaus Tilastokeskuksen Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta.
- Metsäsektori:
 - Metsätalousmaan määrä ja omistajuus. Erillistilaus Metsäkeskuksesta.
 - Metsähallituksen metsätalousalueet. Erillistilaus Metsähallitukselta..
 - Puuston kokonaistilavuus. Luonnonvarakeskuksen metsävarataulukot: <https://kartta.luke.fi/>
 - Suojeluvarausten osuus. Erillistilaus Pohjois-Pohjanmaan ELY:n Luonto- ja alueidenkäyttöyksiköstä.
 - Arviot hakkuuaikomusten puutavarakertymistä ja kantorahoista. Metsäkeskuksen hakkuuaikomustilastot: <https://www.metsakeskus.fi/hakkuuaikomukset>
- Matkailutoimialat:
 - Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset Kuusamossa ja Taivalkoskella.
 - Kauppila, P. (2016). Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuusamossa. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä 45. 92 s. Saatavilla osoitteesta: <http://www.theseus.fi/handle/10024/103974>
 - Satokangas, P. (2021). Matkailun välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset Taivalkoskella vuonna 2019. Lapin ammattikorkeakoulu. Julkaisematon selvitys.
 - Rekisteröidyt yöpymiset. Tilastokeskuksen majoitustilasto. Kuusamon luvut Visit Finlandin Rudolf-tilastopalvelusta: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland>. Taivalkosken luvut erillistilauksena.
 - Kuusamon lentoaseman matkustajamäärät. Finavian lentoliikennetilasto: <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tietoa-lentoliikenteesta/liikennetilastot/liikennetilastot-vuosittain>
 - Kesämökkien määrä. Erillistilaus Tilastokeskuksen Rakennukset ja kesämökit -tilastosta.
- Logistiikka-ala:
 - Maanteiden pituus ja tieliikenteessä ajettujen kilometrien määrä. Tilastokeskuksen tietilasto: <https://stat.fi/tilasto/tiet#cubes>
 - Liikennekäytössä olevat kuorma-autot. Traficom ajoneuvokannan tilastot: <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/ajoneuvokannan-tilastot>

Edellisistä tietolähteistä tarkemmin Word-tiedostossa
"Toimialaselvityksen tilastoaineistoista".

naturpolis